II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 18 september 1981

betreffende een steun die de Nederlandse Regering voornemens is te verlenen ten behoeve van de totstandbrenging van een nieuwe produktiecapaciteit door een onderneming in de chemische sector (magnesiumoxyde)

(Slechts de tekst in de Nederlandse taal is authentiek)

(81/797/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na belanghebbenden overeenkomstig genoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken en gezien deze opmerkingen,

I

Overwegende dat bij artikel 6 van de Nederlandse Wet Investeringsrekening (WIR) van 29 juni 1978 [1] een „grote-projectentoeslag" is ingesteld ; dat deze toeslag wordt verleend voor projecten waarin voor meer dan 30 miljoen gulden wordt geïnvesteerd ; dat deze toeslag naar gelang van het aantal tot stand gebrachte arbeidsplaatsen tot 4 % van het geïnvesteerde bedrag kan oplopen ;

Overwegende dat de Commissie bij haar onderzoek van het Nederlandse wetsontwerp in het kader van de procedure van artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag stelde, dat er bij de grote projectentoeslag sprake was van een algemene steunregeling zonder sectoriële of regionale strekking en dat op grond van deze wet steun kon worden verleend voor investeringen van ongeacht welke onderneming in ongeacht welk gebied of welke bedrijfstak ; dat deze wet derhalve een algemene steunregeling vormt die als zodanig niet in aanmerking kon komen voor toepassing van één der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, sub a) of c) ; dat zij, nu een sectoriële of regionale doelstelling ontbrak, de gevolgen van de steunregeling voor het handelsverkeer tussen Lid-Staten en voor de mededinging niet kon beoordelen en niet kon nagaan of zij verenigbaar was met de gemeenschappelijke markt ;

Overwegende dat zij ten aanzien van dergelijke algemene steunregelingen nu de vaste politiek volgt hiermede akkoord te gaan, mits aan één der volgende twee voorwaarden wordt voldaan, namelijk dat de Lid-Staat haar in kennis stelt hetzij van een regionaal of sectorieel programma voor de toepassing of, wanneer zulks niet mogelijk wordt geacht, van belangrijke concrete gevallen van toepassing ;

Overwegende dat de Commissie in overeenstemming met dit standpunt heeft verzocht haar vooraf en tijdig, overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag, alle individuele gevallen van toekenning van de „investeringstoeslag voor grote projecten" mede te delen, zulks gezien de omvang van de desbetreffende investeringen ;

Overwegende dat de Commissie in haar besprekingen met de Nederlandse overheidsinstanties heeft gesteld dat zij elk geval waarin deze toeslag wordt toegekend, op de merites ervan en in het licht van de in artikel 92 e. v. vervatte of bij de toepassing van deze bepalingen ontwikkelde beginselen zal beoordelen ; dat de Nederlandse Regering uit het feit dat de Commissie deze systematische, voorafgaande mededeling heeft

[1] Staatsblad 1978, nr. 368.

verlangd, niet vermag af te leiden dat de Commissie daarmee in enigerlei opzicht te kennen heeft gegeven tegenover de regeling van de „investeringstoeslag" gunstig te staan ;

Overwegende dat de Nederlandse Regering aan het verzoek van de Commissie gehoor heeft gegeven, aangezien zij de bovenbedoelde procedure van voorafgaande mededeling in artikel 6, lid 7, en in artikel 7, lid 3, van hoofdstuk V van de genoemde Nederlandse Wet van 29 juni 1978 heeft opgenomen ;

II

Overwegende dat de Nederlandse Regering de Commissie bij brief van 17 april 1980 in overeenstemming met deze procedure in kennis heeft gesteld van haar voornemen de „grote-projectentoeslag" te verlenen voor de oprichting van een steenzoutbedrijf te Veendam in de provincie Groningen waar 850 000 ton pekel per jaar kan worden geproduceerd voor de economische geïntegreerde produktie van magnesiumoxyde ; dat deze produkties respectievelijk door twee dochtermaatschappijen voor gelijke delen van een Nederlandse petrochemische groep en een openbare „holding" van regionale aard worden verzorgd ;

Overwegende dat de totale investeringskosten worden geraamd op 85 miljoen Fl. en zouden leiden tot de creatie van 18 nieuwe arbeidsplaatsen ; dat het project een subsidie van 0,285 miljoen Fl. zou ontvangen krachtens de WIR (GPT) en van 7,3 miljoen Fl. met toepassing van regionale steunregelingen (IPR-regeling) ;

Overwegende dat een aanzienlijk deel van de magnesiumoxyde, dat geheel wordt geproduceerd op basis van het in Veendam gewonnen zout, bestemd is voor export naar de andere Lid-Staten ;

III

Overwegende dat de Nederlandse Regering op 8 januari 1981 op de aanmaning van de Commissie heeft geantwoord en daardoor de termijn welke op 30 juni 1980 door de Commissie voor het maken van eventuele opmerkingen was vastgesteld, niet in acht heeft genomen ; dat deze termijn op verzoek van de Nederlandse Regering tot 15 augustus 1980 werd verlengd ;

IV

Overwegende dat de door de Nederlandse Regering voorgestelde steun derhalve het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig zal kunnen beïnvloeden en de concurrentie zal kunnen vervalsen of dreigen te vervalsen in de zin van artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag, door begunstiging van de betrokken onderneming of van haar produktie ;

Overwegende dat de door de Nederlandse Regering overwogen steunmaatregel namelijk de oprichting van een steenzoutbedrijf beoogt dat 850 000 ton pekel per jaar produceert, die geheel bestemd is voor de produktie van magnesiumoxyde ; dat deze produkties respectievelijk worden verzorgd door twee dochtermaatschappijen voor gelijke delen van de twee zelfde deelnemende ondernemingen ; dat een aanzienlijk deel van de economisch geïntegreerde produktie van de magnesiumoxyde op basis van het zout bestemd is voor de markten der andere Lid-Staten ;

Overwegende dat volgens de bepalingen van het EEG-Verdrag steunmaatregelen die aan de in artikel 92, lid 1, vermelde criteria voldoen, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt ; dat de in artikel 92, lid 3, vermelde uitzonderingen op deze onverenigbaarheid betrekking hebben op doelstellingen die in het belang van de Gemeenschap en niet in dat van de individuele begunstigde worden nagestreefd ; dat deze uitzonderingen strikt moeten worden geïnterpreteerd bij de behandeling van regionale of sectoriële steunregelingen en van individuele toepassingen van een algemene steunregeling ; dat een uitzondering met name slechts dan mag worden toegestaan wanneer de Commissie kan vaststellen dat bij ontstentenis van deze maatregelen de begunstigde ondernemingen via het marktmechanisme alleen niet zouden overgaan tot de verwezenlijking van één der doelstellingen waarop deze uitzonderingen betrekking hebben ;

Overwegende dat het maken van deze uitzonderingen voor steunmaatregelen zonder een dergelijke tegenhanger zou neerkomen op aanvaarding van een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de Lid-Staten en van vervalsing van de mededinging, zonder dat daarmede enig belang van de Gemeenschap wordt gediend, terwijl men er zich anderzijds bij neerlegt dat sommige Lid-Staten ten onrechte bevoordeeld worden ;

Overwegende dat de Commissie, wanneer zij bij haar onderzoek van individuele gevallen van algemene steunregelingen bovenbedoelde beginselen hanteert, zich ervan dient te vergewissen dat er aan de zijde van de begunstigde onderneming in kwestie een tegenhanger als rechtvaardigingsgrond voor de steun aanwezig is, in die zin dat de steun nodig is om het bereiken van één der in artikel 92, lid 3, bedoelde doelstellingen te bevorderen ; dat het, wanneer zulks niet kan worden aangetoond en in het bijzonder wanneer de gesteunde investering zonder meer zou worden verricht, vaststaat dat de steun niet tot het bereiken van de in de uitzonderingsbepalingen genoemde doelstellingen bijdraagt, doch integendeel tot versterking van de financiële positie van de bewuste onderneming dient ;

Overwegende dat de Commissie de plicht heeft de bovengenoemde principes op consequente en billijke wijze toe te passen, zodat voor elk geval van toepassing van een algemene steunregeling wordt nagegaan of een dergelijke tegenhanger aanwezig is ; dat het feit dat dit criterium in het verleden niet is toegepast, zelfs in een geval dat sterke gelijkenis met het onderhavige vertoont, niet voldoende reden is om dit criterium buiten beschouwing te laten, te minder omdat in het on-

derhavige geval het bestaan van een dergelijke tegenhanger aan de zijde van de steunontvangende onderneming kennelijk niet aanwezig is ;

Overwegende dat de Nederlandse Regering geen argument heeft kunnen geven, en de Commissie er ook geen heeft kunnen ontdekken, voor de conclusie dat de voorgestelde steun voldoet aan de voorwaarden die de toepassing van één der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag rechtvaardigen ;

Overwegende dat, wat de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, sub a) en c), van het EEG-Verdrag ten behoeve van steunmaatregelen ter bevordering of ter vergemakkelijking van de ontwikkeling van bepaalde streken betreft, in aanmerking moet worden genomen dat de regio Groningen geen regio is waarin, in de zin van het sub a) bepaalde, de levensstandaard „abnormaal laag" is of waar een „ernstig gebrek aan werkgelegenheid" heerst ; dat wat betreft de uitzondering bedoeld sub c) de Nederlandse Regering reeds in aanmerking heeft genomen dat deze investeringen een bijdrage kunnen leveren voor een beter sociaal-economisch evenwicht in deze regio, door hiervoor een andere steun toe te kennen uit hoofde van de Nederlandse steunregeling met regionale strekking, de Investeringspremieregeling (IPR) ; dat de Nederlandse Regering in het raam van haar opmerkingen aan de Commissie zelf nadrukkelijk heeft gesteld dat de „investeringstoeslag voor grote projecten" niet op grond van overwegingen van regionale orde wordt verstrekt ;

Overwegende, in verband met de uitzondering van artikel 92, lid 3, sub b), dat de investeringen in het algemeen door het normale marktmechanisme worden bewerkstelligd ; dat de onderhavige investering bovendien geen bijzonderheden vertoont die haar de hoedanigheid geven van een project „van gemeenschappelijk Europees belang" of van een project om een „ernstige verstoring in de economie" van een Lid-Staat op te heffen, welks bevordering een afwijking ex artikel 92, lid 3, sub b), van de in artikel 92, lid 1, neergelegde onverenigbaarheid van steunmaatregelen rechtvaardigt ;

Overwegende dat, zelfs indien zou worden aangetoond dat de noodzaak bestond om de produktiecapaciteit voor magnesiumoxyde voor de fabricage van vuurvaste steen voor hoogovens uit te breiden, het effect van deze operatie te indirect lijkt om een waarneembare weerslag op de herstructurering van de ijzer- en staalindustrie van de Gemeenschap te kunnen hebben ;

Overwegende voorts dat de Commissie ter gelegenheid van haar beoordeling van de regeling van de WIR heeft gesteld dat Nederland tot die centrale gebieden gerekend dient te worden die, in de communautaire context, niet beschouwd kunnen worden als zijnde zeer zwaar getroffen door de sociale en economische problemen, terwijl in deze centrale gebieden het gevaar van steunoverbieding zeer groot is en waar meer dan elders iedere vorm van steunverlening de handelsbetrekkingen tussen de Lid-Staten zou kunnen beïnvloeden ; dat uit de beschikbare sociaal-economische informatie niet kan worden afgeleid dat, in de context van het Verdrag, in Nederland sprake is van een ernstige verstoring van de economie ; dat de „grote-projectentoeslag" die voor concrete gevallen wordt verleend niet voor een dergelijke doelstelling wordt toegepast ; dat indien een ander standpunt zou worden ingenomen, dit ertoe zou leiden dat ten voordele van Nederland, gezien de minder snel stijgende groei en een hoog werkloosheidscijfer in de gehele Gemeenschap, investeringen worden verricht in dat land die anders in andere Lid-Staten zouden plaatsvinden, waar de economische situatie minder gunstig is ;

Overwegende dat de recente economische en sociale ontwikkeling in de Gemeenschap het vasthouden aan dit standpunt ten aanzien van deze premie rechtvaardigt, alsook ten aanzien van de concrete toepassingsgevallen hiervan ;

Overwegende ten slotte dat, wat betreft de afwijkingen in artikel 92, lid 3, sub c), van het EEG-Verdrag ten gunste van „steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te bevorderen", uit het onderzoek van de sector magnesiumoxydeproduktie op basis van steenzout, met name in het licht van de vooruitzichten inzake de vraag naar de betrokken produkten, blijkt dat het marktmechanisme alleen, zonder overheidsinterventie, wel in staat moet worden geacht een normale ontwikkeling van deze bedrijvigheid te waarborgen ; dat een aanzienlijk deel van de op basis van steenzout geproduceerde magnesiumoxyde bestemd is voor export naar de andere Lid-Staten, maar dat dit in een samenhang waarin niet is aangetoond dat er plaats is voor een uitbreiding van de produktiecapaciteiten, niet de conclusie wettigt dat de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad ;

Overwegende dat bovenvermelde Nederlandse ontwerp-steunregeling, gelet op het voorgaande, niet aan de voorwaarden, nodig voor toepassing van een der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag, voldoet,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Het Koninkrijk der Nederlanden mag zijn bij schrijven van de minister van Buitenlandse Zaken van 17 april 1980 aan de Commissie gemelde voornemen de „grote-projectentoeslag" toe te kennen voor investeringen die door een Nederlandse onderneming in de chemische sector in Veendam worden verricht, niet tot uitvoering brengen.

Artikel 2

De betrokken Lid-Staat zal de Commissie, binnen twee maanden na de datum van de kennisgeving van

deze beschikking, mededeling doen van de maatregelen die hij getroffen heeft tot nakoming daarvan.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk der Nederlanden.

Gedaan te Brussel, 18 september 1981.

Voor de Commissie

Frans ANDRIESSEN

Lid van de Commissie